

Bölüm 6

ÇEVRESEL KUZNETZ EĞRİSİ İŞİĞİNDA EKONOMİK BÜYÜME VE ENERJİ TÜKETİMİ İLİŞKİSİ: OECD ÜLKELERİ İÇİN BİR PANEL VERİ ANALİZİ

Muzaffer Özgür YANARDAĞ¹
Kurtuluş BOZKURT²

GİRİŞ

Ekonomik büyüme ve çevre arasındaki ilişkisi ekonomistlerin son zamanlarda üzerine eğildiği bir konudur. Hava kirliliği, doğal kaynak kullanımı, küresel ısınma, karbondioksit kullanımı gibi etkiler esasen 90'lı yıllarla beraber iyice hissedilmiştir. Uluslararası düzeyde ekonomik büyüme perspektifinde enerji ve çevre faktörleri başat unsur olmuştur. Bu sebeplerle yeni yüz yılda uluslararası ortamda çevre ile ilgili meseleler çok önemli bir hal almıştır.

21. yüzyıl içinde güvenli enerji temini dünyanın karşılaştığı en büyük sorunlardan biridir. Bu yüzyılda devletlerin enerji üretimi ve kullanımı sürdürülebilir bir durumda değıldir. Sürdürülebilir, yenilenebilir olmayan enerji üretimi ve tüketiminin en önemli sonucu bireyler odaklı doğaya verilen tahribatlardır. Bütün bu negatif etkiler iklim (climate) değışikliği olarak tanımlanmaktadır. Son yıllarda ülkeler arası çeşitli iklim anlaşmalarıyla dünyada en çok tartışılan konulardan biri olmuştur. Son olarak da Paris

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Adnan Menderes Üniversitesi, Söke İşletme Fakültesi, Ekonomi Bölümü, ozguryanardag@adu.edu.tr

² Dr. Öğr. Üyesi, Adnan Menderes Üniversitesi, Söke İşletme Fakültesi, Ekonomi Bölümü, kurtulus.bozkurt@adu.edu.tr

KAYNAKLAR

- Agras, J. and Chapman, D. (1999), "A Dynamic Approach to the Environmental Kuznets Curve Hypothesis", *Ecological Economics*, 28, 2, 267-277.
- Andreoni, J. and Levinson, A. (2000), "The Simple Analytics of the Environmental Kuznets Curve", *Journal of Public Economics*, 80, 269-286.
- Arellano, M. and Bover, O. (1995), "Another look at the Instrumental Variable Estimation of Error-Components Models", *Journal of Econometrics*, 68, 29-52.
- Atıcı, C. ve Kurt, F. (2007), "Türkiye'nin Dış Ticareti ve Çevre Kirliliği: Çevresel Kuznets Eğrisi Yaklaşımı", *Tarım Ekonomisi Dergisi*, 13, 2, 61-69.
- Başar, S. ve Temurlenk, M. S. (2007), "Çevreye Uyarlanmış Kuznets Eğrisi: Türkiye Üzerine Bir Uygulama", *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 21, 1, 1-12.
- Blundell, R. and Bond, S. (1998), "Initial Conditions and Moment Restrictions in Dynamic Panel Data Models", *Journal of Econometrics*, 87, 1, 115-143.
- Blundell, R., Bond, S. and Windmeijer, F. (2000), "Estimation in Dynamic Panel Data Models: Improving on the Performance of the Standard GMM Estimators", *The Institute for Fiscal Studies Working Paper*, No: 12.
- Bozkurt, K. (2013), "Dışsal Teknolojik Şokların Geliřmekte Olan Ülkelerin Büyüme Sürecine Etkileri", *Ege Stratejik Araştırmalar Dergisi*, 4, 1, 47-69.
- Bozkurt, K. ve Balmumcu, Ö. (2018), "Beşeri Sermaye Ve Ekonomik Büyüme: Geliřmekte Olan Ülkeler İçin Bir Panel Veri Analizi", *Uluslararası İktisadi ve İdari İncelemeler Dergisi*, Prof. Dr. Harun Terzi Özel Sayısı, 391-406.
- Breusch, T. S. and Pagan, A. R. (1980), "The Lagrange Multiplier Test and Its Applications to Model Specification Tests in Econometrics", *Review of Economic Studies*, 47, 239-253.
- Çaęlar, A. E. ve Mert, M. (2017), « Türkiye'de Çevresel Kuznets Hipotezi ve Yenilenebilir Enerji Tüketiminin Karbon Salımı Üzerine Etkisi: Yapısal Kırılmalı Eşbütünleşme Yaklaşımı », *Yönetim ve Ekonomi Dergisi*, 24, 1, 20-38.
- Dijkgraaf, E. and Vollebergh, H. R. (2005), "A Test for Parameter Homogeneity in CO2 Panel EKC Estimations", *Environmental and Resource Economics*, 32, 2, 229-239.
- Fodha, M. and Zaghoud, O. (2010), "Economic Growth and Pollutant Emissions in Tunisia: An Empirical Analysis of the Environmental Kuznets Curve", *Energy Policy*, 38, 2, 1150-1156.
- Grossman, G. M. and Krueger, A. B. (1996), "The inverted-U: what does it mean?" *Environment and Development Economics*, 1, 1, 119-122.
- Grossman, G.M. and Krueger, A. B. (1991), "Environmental Impacts of a North American Free Trade Agreement", *National Bureau of Economic Research*, No: w3914, <http://www.nber.org/papers/w3914> (Eriřim, 3.3.2016).
- Grossman, G.M. and Krueger, A. B. (1995), "Economic Growth and the Environment", *The Quarterly Journal of Economics*, 110, 2, 353-377.
- He, J. and Richard, P. (2010), "Environmental Kuznets Curve for CO2 in Canada", *Ecological Economics*, 69, 5, 1083-1093.

İktisat Araştırmaları

- Koçak, E. (2014), "Türkiye'de Çevresel Kuznets Eğrisi Hipotezinin Geçerlilięi: ARDL Sınır Testi Yaklaşımı", *İşletme ve İktisat Çalışmaları Dergisi*, 2, 3, 62-73.
- Kuznets, S. (1955), "Economic Growth and Income Inequality", *American Economic Reviews*, 17, 57-84.
- Lebe, F. (2016), "Çevresel Kuznetz Eğrisi Hipotezi: Türkiye İçin Eşbütünleşme ve Nedensellik Analizi", *Doğuş Üniversitesi Dergisi*, 17, 2, 177-194.
- Özcan, B. (2015), "ÇKE Hipotezi Yükselen Piyasa Ekonomileri İçin Geçerli mi? Panel Veri Analizi", *Doğuş Üniversitesi Dergisi*, 16, 1, 1-14.
- Öztürk, I. and Acaravcı, A. (2010), "CO2 Emissions, Energy Consumption and Economic Growth in Turkey", *Renewable and Sustainable Energy Reviews*, 14, 9, 3220-225.
- Pesaran, M. H. (2006), "A Simple Panel Unit Root Test in The Presence of Cross Section Dependence", *Cambridge Working Papers in Economics*, No: 0346.
- Shahbaz, M., Lean, H. H. and Shabbir, M. S. (2012), "Environmental Kuznets Curve Hypothesis in Pakistan: Cointegration and Granger Causality", *Renewable and Sustainable Energy Reviews*, 16, 5, 2947-2953.
- Song, T. Zheng, T. and Tong L. (2008), "An Empirical Test of the Environmental Kuznets Curve in China: A Panel Cointegration Approach", *China Economic Review* 19, 381-392.
- Stern, D. I. and Common, M. S. (2001), "Is There An Environmental Kuznets Curve for Sulfur?", *Journal of Environmental Economics and Environmental Management*, 41, 162-178.
- Stern, D. I. (2003), "The Environmental Kuznets Curve, International Society for Ecological Economics", *Internet Encyclopedia of Ecological Economics*, 2, 1-18.
- Uysal D. ve Yapraklı S. (2016), "Kiři Başına Düşen Gelir, Enerji Tüketimi ve Karbondioksit (CO2) Emisyonu Arasındaki İlişkinin Yapısal Kırılmalar Altındaki Analizi: Türkiye Örneęi", *Sosyal Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 16, 31, 186-202.
- Wang, P., Wu, W., Zhu, B. and Wei, Y. (2013), "Examining the Impact Factors of Energy-Related CO2 Emissions Using The STIRPAT Model in Guangdong Province China", *Applied Energy*, 106, 65-71.
- www.worldbank.org, 10.05.2019.